

Vaše značka UT-02284/2017
Sp. zn. 33/2016/NZ/NM- 11120/2017
Datum 8. června 2017

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Pavel Bacík
ředitel
Správa uprchlických zařízení MV
PO BOX 110
143 00 Praha 4

Vážený pane řediteli,

dne 23. května 2017 jsem od Vás obdržela vyjádření k vývoji analýzy oplocení budov Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová (dále jen ZZC Bělá-Jezová), kterou provedla Správa uprchlických zařízení, Ministerstvo vnitra a Policie ČR. Informoval jste mě také o aktuálním stavu v ZZC Bělá-Jezová, týkajícím se zaměstnanců soukromé bezpečnostní služby.

Opatření, která jste dosud v ZZC Bělá-Jezová realizoval, považuji za obdivuhodná, zejména ve srovnání se situací, která v zařízení panovala před třemi lety. I přes dosavadní velkou snahu upravit podmínky v ZZC Bělá-Jezová tak, aby byly vhodné pro pobyt rodin s dětmi, jsem však nucena konstatovat, že podmínky v době mé návštěvy zařízení v listopadu 2016, a také za stávající situace, nesplňují všechny požadavky Evropského soudu pro lidská práva, kladené na zařízení pro zajištění rodin s dětmi v migrační situaci, a nejsou vhodné pro umístování rodin s dětmi.

Právní podklad hodnocení

Evropský soud pro lidská práva (dále jen ESLP) ve své judikatuře, týkající se zajišťování rodin s nezletilými dětmi v migrační situaci, pojmenoval skutečnosti, které podle něj ve svém souběhu dosahují míry nelidského a ponižujícího zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod¹ (dále jen Úmluva).

ESLP při posuzování podmínek v zařízení pro zajištění rodin s dětmi mimo jiné opakovaně kritizoval **přítomnost bezpečnostních prvků** v zařízení. Bezpečnostní ploty, neustálá přítomnost uniformovaných členů bezpečnostní složky, nemožnost rodičů pohybovat se samostatně bez doprovodu po areálu zařízení, režimový chod zařízení nebo všudypřítomné kamery - to vše má na dítě nepříjemný vliv a negativně ovlivňuje jeho psychický stav. ESLP vždy hodnotí uvedené podmínky v souvislosti s věkem dítěte a délkou jeho pobytu v zařízení.² Podle ESLP lze takové podmínky v zařízení ospravedlnit jen tehdy, pokud je jim dítě vystaveno pouze na krátkou dobu. Z rozhodovací praxe ESLP však vyplývá, že i sedmi nebo devítidenní pobyt dítěte v takovém zařízení již považuje za nepřijatelný. Nutno podotknout, že materiální a personální zázemí pro děti bylo v některých posuzovaných zařízeních na velmi dobré úrovni.

1 Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, sjednaná v Římě dne 4. listopadu 1950, vyhlášená pod č. 104/1991 Sb.

2 V uvedených případech rozhodoval soud o dětech ve věku od 4 měsíců do 4 let, které v zařízení setrvaly v rozmezí 7 až 18 dnů. Soud konstatoval, že i 7, 9 nebo 18denní pobyt v podmínkách popsanych výše představuje pro děti takového věku porušení čl. 3 Úmluvy - tedy nelidské a ponižující zacházení.

Přítomnost bezpečnostních prvků v ZC Bělá-Jezová

Od systematické návštěvy, která proběhla dne 22. listopadu 2016, došlo v zařízení k mnoha pozitivním změnám, o nichž jste mě informoval ve vyjádření ze dne 3. února 2017 a ve vyjádření ze dne 19. května 2017. Za Vaše vyjádření i přijatá opatření Vám ještě jednou děkuji.

Uvádíte, že ve vytýkané přítomnosti bezpečnostních prvků v zařízení došlo k následujícím změnám. Veškeré oplocení mírného režimu je nyní upraveno nátěrem v zelené barvě, aby co nejvíce splývalo s prostředím. Podél hlavního 3,5metrového plotu byly nově vysázeny tůje a smrčky, které budou v budoucnu plot zastiňovat. Byly odstraněny všechny žiletkové a ostnaté dráty z dělicích plotů uvnitř prostoru s mírným režimem, s výjimkou části plotu směřujícího do vjezdového koše. Mezi obytnými budovami A a B byly odstraněny dělicí ploty. Rovněž oplocení dětského hřiště u dětského centra bylo zrušeno. Píšete, že zaměstnanci soukromé bezpečnostní služby, s níž byla nově uzavřena spolupráce, by měli nosit sportovně civilní oděv.

Z podkladů provedené návštěvy a Vašeho posledního vyjádření vyplývá, že i přes uvedené změny se situace od listopadu 2016 v následujících ohledech nezměnila. **Uvnitř prostoru s mírným režimem jsou stále přítomné dělicí ploty (vyjma prostoru mezi obytnou budovou A a B). Cizinci se tak nemohou samostatně pohybovat po areálu zařízení - nedostanou se do jídelny umístěné v hlavní budově, do zdravotního ani do dětského centra, které je od prostoru s budovami A a B odděleno dělicím plotem - aniž by je přítom nemusel člen personálu nebo soukromé bezpečnostní služby doprovázet. Žiletkové a ostnaté dráty se stále nacházejí na části plotu, směřujícího do vjezdového koše.**

Zaměstnanci soukromé bezpečnostní služby vybavení vysílačkami, kterými spolu komunikují, jsou trvale přítomni v obytných budovách a střeží jednotlivá patra. Společenské prostory obytných budov jsou současně snímány kamerovým systémem. Zaměstnanci soukromé bezpečnostní služby jsou neustále přítomni také ve venkovních prostorách zařízení a doprovázejí cizince při cestě mimo prostor budov A a B.

Hodnocení ochránkyň

Zařízení splnilo má dosavadní doporučení pouze částečně. I přes rozsáhlé pozitivní změny provedené v zařízení s ohledem na zajišťování rodin s dětmi, za něž Vám děkuji, jsou však v ZC Bělá-Jezová stále přítomny **mnohé bezpečnostní prvky**. Ve světle stávající judikatury Evropského soudu pro lidská práva **mohou nadále představovat porušení článku 3 Úmluvy** s ohledem na průměrnou délku pobytu dětí v ZC Bělá-Jezová, která činí 55 dnů³.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

³ Ze záznamů o cizincích, které mi Správa uprchlických zařízení poskytla, plyne, že v období od listopadu 2015 do listopadu 2016 bylo v zařízení umístěno 153 dětí, přičemž nejkratší pobyt trval 2 dny a nejdelší 86 dnů. Průměrná doba pobytu dětí se pohybuje okolo 55 dnů. S prodlužující se dobou zajištění dětí v zařízení se rapidně snižuje ospravedlnitelnost jakýchkoliv restriktivních opatření, která na děti a jejich rodiče v zařízení působí.